

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Epărhiei gr. or. rom. a Caransebeșului
APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 fr.
" " " " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea

„FOAIA DIECEZANĂ“
iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Administrațiunea Tipografiei și Librăriei die-
cezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.

Despre familie

(Sfârșit)

2. În urma celor tratate până acum putem hotărî, ce datorii au copiii față de părinții lor.

Înainte de a începe cu înșirarea acestora să ne aducem aminte ce scrie fer. Augustin. El istorisește că mamă-sa Monica când era aproape de moarte îl chemă la sine, îi zice *fiul ei cel bun* și că de atunci înainte toate silințele ș-a dat să nu supere cu nimic pe o mamă așa de bună, care l-a ertat, deși multe lacrimi a vărsat pentru fiul ei care se pierduse în cele mai negre păcate.

Nizuința fiecărui copil să fie îndreptată înspre a fi numit „fiu bun“ de mamă-sa, ce să întâmplă dacă nu-i face nici o supărare. Iar spre acest scop să vedem ce datorii au copiii către părinți?

a) Copiii să-și iubească părinții. E firesc acest sentiment și mai că nici n'ar trebui să ne ocupăm cu el mai pe larg. Dragostea, devotamentul familiei reclamă dragoste. Inima fiecărui membru al familiei, vorbind cu rațiunea, pretinde a dori părinților numai ce este mai bine. Și totuș sânt copii cari nu-și iubesc familia, fug de societatea părinților, a fraților, nu lăcuiesc în casa părintască decât ca într'o închisoare și după ce au părăsit-o nu se mai interesează de ea, de celece să întâmplă acolo, chiar de sânt sănătoși ori nu, în viață ori au murit membrii familiei.

De câteori s'au văzut cazuri că membrii depărtați din sânul familiei nu dau nici o știre despre sine celor de acasă, nu le scriu. Ba unii, întâmplându-să ca după timp îndelungat să vină acasă pe câteva zile ori săptămâni, se supără când li să face observarea, de ce n'au dat semne de sine, de ce au tăcut ori au scris așa de rar? În astfel de cazuri numai durere să pricinuește

celor de acasă când respectivul le răspunde brusc, că n'a avut ce scrie ori că și așa ei nu i-ar fi putut ajuta de i-să întâmpla ceva rău.

Numai egoismul care uită lacrimile, grijile, supărările, suspinurile ce îndură părinții și nemărginita dragoste cu care ei înconjură pe copiii lor poate naște o astfel de purtare. Conștiința unui astfel de fiu nu poate fi curată, căci un tânăr trebuie să aibă afecțiuni și față de cine pot fi aceste afecțiuni mai puternice decât față de familie, de părinții cari l-au născut și crescut? Lipsa acestor afecțiuni curate e dovadă că s'au încuibat afecțiuni păcătoase, necurate; sufletul respectivului întinându-să, s'a depărtat de leagănul familiei.

Adevăratul fiu nu va părăsi nicicând casa părintască, căci, înaintând în vârstă, va cunoaște tot mai bine greutățile vieții, deci și chinurile ce au trebuit să supoarte ceice l-au crescut. Un astfel de fiu din tot sufletul lui va da părinților ce are mai bun: dragoste sinceră, nefățărîtă; va fi prietenos și bun, prevenitor; va căuta să le facă numai bucurie, fie împreună cu cele mai mari jertfe; cât îi este în putință va căuta „să răsplătească pe strămoși“ — cum scrie apostolul Pavel — știind totdeauna că nicicând nu le poate fi deplin recunoscător.

b) Copiii să-și respecte părinții. În societatea omenească de azi, să poate afirma, a cam dispărut virtutea respectului către aproapele, virtute ce izvorăște din demnitatea omului. Dar când nu e recunoscut Creatorul să poate pretinde să fie recunoscută creatura?

Fiecare suflet e imaginea lui Dumnezeu, fiecare suflet botezat are pecetea lui Dumnezeu; iar sufletul părinților este înrudit cu Dumnezeu, care i-a înzestrat cu demnitate înaltă, în urma căreia părinții au drept să fie respectați. Că în zilele noastre mulți copii nu-și respectează părinții; să poate chiema scandalul veacului!

F. u. 681

Acest respect să manifestă *în cuvinte*. Tatăl și mama nu pot fi tratați de colegi, ortaci, față de cari între împrejurări omul nu trebuie să fie prea scrupulos în alegerea cuvintelor. Din contră față de părinți trebuie să să încunjure orice sumeție, cutezanță, dispreț; să nu iasă din gura copiilor expresiuni necuvincioase, ce ar dovedi că ei sânt prea liberi ori, ce e și mai rău, că sânt lipsiți de recunoștință. Copiii să fie discreți când vorbesc de părinții lor, nici cele mai mici scăderi ale acestora să nu fie descoperite. De s'ar întâmpla ca într'o societate să fie obiect de discuție părinții, apoi copiii, fiind față, să-i apere ori să tacă, de nu-i pot apăra fiindcă este imposibil. Tăcerea aceasta nu vatămă nici dreptul și dreptatea, nici respectul și dragostea fiască.

Dar respectul acesta trebuie să fie și în *fapte*. Orcare ar fi ocupațiunile membrilor unei familii, toți trebuie să fie respectuoși între toate împrejurările și în fiecare timp, îndeosebi față de părinți. Sânt copii cari n'ar îndrăzni să pronunțe vorbe injurioase ori necuvincioase cătră părinții lor, dar în fapte sânt cam îndrăzneți. Deși între membrii familiei trebuie să fie afecțiune sinceră, din care rezultă cea mai mare simplitate și francheță în relațiunile intime; dar admitând simplitate, nu să permite absența respectului. Copiii, prin urmare, să bage bine sama ca acțiunile, faptele lor să nu fie reproșabile, căci altfel în părinți s'ar naște amărăciune.

Aflându-se într'o familie *bunic* ori *bunică*, apoi bătrânețele lor trebuie să fie întimpinate cu deosebită cinste, căci ei sânt cărora copiii au să mulțamească existența. Lucrarea, bunătatea, experiențele acestor bătrâni au pregătit viața nepoților, cari au imperioasă datorie să fie față cu ei prevenitori, delicați, totdeauna să le dea locul întâi, să asculte cu drag istorisirile lor, deși poate le auziseră de altunde, să rabde micile lor scăderi etc.

c) Copiii să *asculte* de părinți. Aceștia sânt în locul lui Dumnezeu, deci au autoritatea lui. Cine ascultă de părinți, ascultă de Dumnezeu. Pilda cea mai frumoasă despre aceasta o avem în Domnul nostru Isus Cristos, iar apostolul Pavel scrie: „Copiilor, ascultați în toate pe părinții voștri, căci această e plăcut la Domnul“ (Col. 3, 20).

Este adevărat că copiii mici sânt aplicați să nu prea asculte de părinți. Dar scăderea aceasta trebuie combătută de timpuriu, căci altfel să înrădăcinează și întreaga familie are să sufere. Ce să alege oare din o familie unde fiecare poruncește, fiecare face ce-i place? Dărăpănarea, nimicirea familiei va urma mai nainte ori mai apoi.

Chiar membrii mai înaintați în vârstă au să observe ordinea de casă, ca văzând cei mai mici să vadă că această ordine e lege ce nu poate fi călcată.

Abateri să face numai când părinții ar porunci copiilor să facă lucruri contrare rațiunii, dreptății, poruncilor lui Dumnezeu ori ale bisericii; în aceste cazuri părinții nu merită să fie ascultați, căci ei nu mai poruncesc în numele lui Dumnezeu.

d) În urmă copiii să *ajutore* pe părinți în *nevoile trupești și sufletești*. N'au copiii datorie să dea oarecum înapoi cele primite dela familie? Un fiu bun nicicând nu va înceta să ajutore la lucru pe tatăl și pe mamă-sa. Părinții s'au îngrijit să asigure existența fiului lor, iar acesta e dator să dea ceva din agoniseala sa părinților, cari, poate, mai au griji cu alți copii mai mici ori au alte lipsuri. Cine nu face așa, are inimă rea și trebuie să fie întimpinat cu dispreț de oamenii de bine.

Ajutorul acesta să să dea părinților îndeosebi când sânt bătrâni. Când brațele lor vâjjoase nu mai sânt în stare să cârmuiască plugul, să ridice coasa, cu un cuvânt când nu mai pot să câștige potrivit cele trebuincioase traiului, atunci datoria copiilor este să-i ajutore. De sânt săraci să le dea cele trebuincioase chiar de ar trebui să aducă mari jertfe. De sânt bolnavi, să-i îngrijască cu multă răbdare. De sânt neputincioși, să-i mângăe și să-i facă să uite greutatea vieții. Cu un cuvânt copiii să fie razim părinților când sânt bătrâni.

Copiii să poarte grijă însă și de sufletul părinților. Acest suflet să fie bineplăcut lui Dumnezeu, iar starea aceasta să realizează dacă părinții își împlinesc datoriile de creștini. Copiii să-i îndemne adeseori la aceasta, iar ei din parte-le să-i ajutore, și anume: să se roage în fiecare zi pentru părinții lor, să aibă o viață adevărat creștină chiar în cele mai mici lucrări, să-i sfătuească cu blândeță, prevenire pregătindu-i pentru ziua cea mare a judecății drepte a lui Dumnezeu.

În acest chip putem zice că copiii buni devin oarecum apostoli ai părinților, fraților; familia e pătrunsă mai mult de spirit adevărat creștinesc și prin urmare în ea să află mai multă armonie, fericire. (a)

Creștinismul și învățații în veacul al XIX

(Continuare).

În notițele lui intine scrie el: „Înfățișază-ți pe Dumnezeu cât să poate de viu și cu cât mai mult vei reuși în aceasta, cu atât mai fericit vei fi în Dumnezeu. Sufletul tău se va lipi de Dumnezeu ca de izvorul a tot binele. Vei putea rosti: Iubesc pe Dumnezeu — cel puțin încât e cu putință a da unei stări

sufletești așa înălțate însuș numele ce exprimă sentimentele noastre pământeste“.

Așa putem judeca că ce zice el de mai multe ori despre natura lui Dumnezeu să apropie de panteism, totuș nu pare că el nu ar avea ideie dreaptă despre caracterul supranatural al creștinismului. Și așa ceva nici nu e de mirare la un învățat luteran, care adese avuse amestec cu teologii danezi din timpul său și contra lor apăra învățătura că păcatul strămoșesc n'a alterat absolut și natura neînsuflețită. La 1837 apăra el sistemul lui Copernic contra obiecțiilor teologilor luterani ai patriei sale, cari îl combatteau pe temeiul s. Scripturi.

Tot el ia cuvântul în numele universității din Copenhaga când să sârbează milenariul dela introducerea creștinismului în Danemarca. Cu această ocaziune arată el unirea indisolubilă între creștinism și știință. Creștinismul totdeauna a favorizat știința, iar aceasta totdeauna s'a învârtit în jurul gloriei creștinismului. Adevărul acesta nu-l pot șterge contrarii creștinismului și științei, deși s'au încercat s'o facă. Contra acestor încercări totdeauna să va reaga, să va repeți că în imperiul adevărului nu este, nu poate fi discordie; și nu să poate accentua îndestul armonia universală ce este între toate adevărurile, așa că nimeni între oamenii cinstiți să nu fie espus rătăcirii și apucat de spiritul de partid. Nu este o religione — zice el — care supt acest raport să poate compara cu a noastră, căci cele mai multe alte religii erau dușmane dezvoltării intelectuale a omenirii. În urmă zice el: „Cea mai mare parte din timpul când să vorbea de conflict între creștinism și știință este acela când păreri omenești să prezentau ca învățatură creștină ori că să numea știință ce era numai ușurință și licență a gândirii“.

Gheorghe Simon Ohm (1787—1854), autorul legii numite a lui Ohm, a fost profesor la colegiul iezuiților din Colonia, apoi la politehnica din Nürnberg, a murit în München. Despre sentimentele lui religioase nu știm nimic, dar toți laudă bunătatea, simplitatea, modestia, lipsa de orice pretenție, dreptatea sufletului — însușiri care presupun un fond creștin solid. În prefața fizicii sale moleculare anunță el că tom. I va fi urmat de al doilea, al treilea: „Și de mă va ținea Dumnezeu în viață și de al patrulea“.

Împreună cu Ohm cele mai mari contribuțiuni electricității au făcut Siemens și Weber.

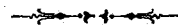
Werner de Siemens (1816—1892), membru al Academiei de științe în Berlin, a scris despre apărarea maritimă, despre ciclurile submarine; a făcut importante ameliorări telegrafiei electrice, a fost însărcinat cu etablismentul liniilor telegrafice principale din Germania. Cât de mult s'a putut el avânta deasupra puterilor materiale, pe care le manua cu atâta suveranitate, ne lasă să întvedem în discursul rostit cu ocaziunea Congresului științific din 1886: „Cu cât mai mult pătrundem în acest domeniu al puterilor naturii, așa de armonioase, regulate de legi neschim-

babile și totuș așa tare ascunse inteligenții noastre, cu cât mai mult ne simțim siliți să ne refugiem în smerenie și modestie, cu cât mai mult cercul cunoștințelor noastre samănă mic, cu cât mai mult aspirăm din toată inima ca totdeauna să scoatem cât mai mult din acest izvor necunoscut al cunoașterii și puterii noastre, cu atât mai mult admirațiunea noastră crește și să ridice la Înțelepciunea infinită, regulatoare care pătrunde întreaga creațiune“.

Trei frați de ai lui încă și-au făcut nume pe terenul electricității: unul în St. Petersburg, altul în Tiflis, al treilea în Londra (*Wilhelm Siemens* † 1883). Acest din urmă termină discursul ținut la deschiderea congresului LII al Asociațiunii britanice pentru înaintarea științelor cu următoarele cuvinte: „Vom constata așadar, că în marele laboratoriu al naturii nu să pot trage linii de demarcațiune între speculațiunea cea mai avântată și între aplicațiunile practice din fiecare zi și că întreaga știință încheie pentru noi cu marele rezultat, anume, cu cunoașterea inteligentă a Creatorului prin operele lui“.

Wilhelm Weber (1804—1891) a scris despre teoria undulațiunii; el și Gault au folosit mai întâi la 1833 curentul galvanic la telegrafie. Spirit independent, el este unul între cei șapte profesori din Göttingen, cari în 1837 protestează contra violării constituțiunii hanoveriene și renunță mai bine la catedră decât să joare pe noua ordine a lucrurilor. Dar în religione, cetim într'o notiță ce vorbește lămurit asupra vederilor lui religioase, „el totdeauna în viața lui a păstrat inima și credința unui copil“, Autorul notițelor ne descrie momentele din urmă ale lui în următorul chip: „Într'o după amiază adormise pe un foteliu. Când soarele era să apună, el își deschide ochii, clari și strălucitori; vede din depărtări, cu o vedere ce nu să mărginește de lucrurile acestei lumi, ci arăta spre ordinea superioară care de multă vreme era obiectul aspirațiunilor lui“.

William Robert (1814—1896), membru al Societății regesti din Londra, a scris mai multe memorii. Tratatul lui despre „Corelațiunea puterilor fizice“ (Londra 1842) a fost tradus în franțuzește la 1856; în acesta, capitolul final, autorul spune apriat că e imposibil a explica ori și numai a pricepe mișcarea și puterea, apoi materia, fără acțiunea lui Dumnezeu creatorul, întâiul mișcător. (Urmează).

Conzistorul superior bisericesc al României

Luni în 26 Aprilie a. c. a fost deschisă în București sesiunea conzistorului superior bisericesc, cu următoarea vorbire a Înaltpreasfințitului Domn Mitropolit-Primat *Atanasie*:

Deschizând această sesiune ordinară exprim bucuria mea de a vă vedea iarăș adunați la sfat, spre folosul sfintei noastre biserici, pe care totdeauna trebuie să o punem întru începutul bucuriei noastre, cum zice psalmistul despre Ierusalim:

Constat cu bucurie, că diferitele propuneri ce s'au făcut în sesiunea trecută, au fost aduse la îndeplinire. S'a sancționat regulamentul interior pentru lucrările conzistorului superior bisericesc. S'au prevăzut prin anume lege oarecari înlesniri pentru preoții cari slujesc și în parohii vacante, s'a votat o lege prin care să dă drept preoților a cumpăra pământ pentru cultură în locuri mici. S'au luat dispozițiuni, ca plata salarului să se facă preoților direct, iar nu prin episcopii, ca până acum. În sfârșit, am asigurarea, că să va începe clădirea unui local propriu pentru Conzistorul superior și Sf. Sinod. Avem deci cuvântul să aducem mulțumiri onor. guvern și îndeosebi dlui ministru al cultelor.

Prea sfințiți și prea cucernici părinți!

Isprăvile propagandei străine din ultimul timp și mai ales scrisoarea vicarului comunității catolice din capitală, care aduce ofenză memoriei răposatului mitropolit *Calinic Miclescu*, au provocat impunătoarea mișcare de protestare din partea țărănimii și a credincioșilor, iar îndeosebi din partea doamnălor române din capitală și provincie.

Ca Români ortodoksi, fără a uita, că sântem de origină latină, rămănum cu convingerea, că un popor creștin, care-și părăsește religiunea, își pierde și naționalitatea.

Tocmai pentru aceasta ne opunem hotărâtor oricărei propagande ce tinde a centraliza puterea bisericească în afară de hotărâre țării, și a-i face credit printre creștini de alte rituri. Stă în duhul ortodoxiei, ca biserica fiecărei țări să se cărmuiască de episcopii săi, cu neatarnare de guverne, sau de vre-o ierarhie străină, ceea ce o scutește de a face vre-o propagandă.

Autocefalia bisericii este o însămnată cucerire datorită silințelor augustului nostru suveran și ale sfetnicilor săi, o cucerire pe care pentru nimic în lume nu voim a o micșora.

Propagandei papiste îi amintim ce-i zicea acum 15 ani una din bisericile surori cu a noastră. Cât timp soarele își va urma cursul său, cât timp creștinii răsăriteni vor avea scaun la minte, nu-și vor îndrepta privirile spre Roma papistă. Totuși, mai ales în împrejurările de față, ni să impun urgente și însămnate datorii pastorale.

Drept este, că biserica noastră prin organizația ei n'are trebuință să facă propagandă în afară. Dar cu atât mai vârtos este necesar a face propagandă înăuntru, adică a întări pe credincioșii săi în învățătura și viața cea adevărată creștinească.

A nu ne da toată silința de a face aceasta, sau chiar a o face fără tragere de inimă și fără duh de jertfire, cum să cere dela păstorul cel bun, care-și pune sufletul pentru oile sale, ar însămna să ne dăm singuri pe mâna celor străini de lege și de neamul nostru, să ne tăgăduim de slujitori ai sfintei biserici strămoșești. Căci învederat o primejdie ne amenință, primejdia ce poate să crească așa, încât să ni să zică și nouă ceea ce zicea profetul Ioil poporului ales :

„Neam tare și nenumărat, să se suie pe pământul meu, dinții lui ca dinții leului, și măselele lui ca ale puiului de leu. Pus-au via mea întru pustiire și smochinii mei întru dărâmare, cercând o au cercat pe ea și o au desrădăcinat, albit-au ramurile ei“.

Trebue deci a lua din bună vreme măsuri pentru înlăturarea primejdiei, și anume măsuri, ce intră în sfera noastră de lucrare curat bisericească.

În această privire iată ce zicea fericitul întru pomenire Silvestru, episcopul Hușilor: „Agenții bisericii papale sânt neastâmpărați și întrebuintează ori și ce fel de mijloace, fără alegere de bune sau rele, căci, în doctrina bisericii catolice scopul justifică mijloacele. De aceea preoțimea trebue să fie mai cu luare aminte, mai vigilentă, mai prevăzătoare.

Trebue să se înarmeze astfel cu știința și cu prudența, încât să nu i-să poată răpi nici un miel din turmă, cu toate undițile de aur ce să aruncă pe nesimțite. Planul lor este acum de a atrage prin școli tinerimea inocentă, pe copii și copile, detragându-le prin diferite momeli încetul cu încetul inima dela părinți, dela credința religioasă și dela patrie.

Astfel fiind lucrul, preoțimea trebue să prevină pe părinți și pe mame ce li să pregătește, dacă își vor da copiii în acele școale.

Trebue a le spune lucrul pe cum este: că ei au să fie lipsiți de dragostea și simpatia fiilor și a ficelilor lor, că țara, pământul pe care s'au născut are să-i fie deasemenea lipsit de iubirea lor, căci în școlile catolice să învață „ubi bene, ibi patria“ (unde-i bine, acolo e patria), iar vechii și marii voievozi ai țării să prezintă, nu ca buni patrioți, ci ca niște bandiți, credința bisericii ortodoxe și sentimentele religioase conforme cu ea au să fie prezentate fiilor și ficelilor ca niște rămășițe ale schismei orientale, așa că lor când vor veni pe acasă, nu are să le mai placă nici casa, nici biserica la care se duceau cu drag mai înainte și care-i făcută de moșii și strămoșii lor, nici slujba ce să face în ea, nici preotul parohiei, care are să fie acum mult mai prost ca înainte, neavând mânuși, ca abatele cutare.

Organizația generală, întregul aparat de cultură și educațiune, în ori-ce școală catolică dela noi din țară, este îndreptat spre aceasta.

Pentru aceasta preot ortodox, care să predea religiunea la elevii și elevele de rit ortodox din școlile lor nu se află, profesor român care să predea istoria patriei și chiar universală nu se află în școlile catolice. Față deci de toate acestea, preoțimea să fie cu băgară de seamă și să nu neglijeze datoria adevăratului preot al bisericii ortodoxe române, a adevăratului păstor al turmei lui Cristos“.

Aceste măsuri indicate acum zece ani de vrednicul ierarh au încă interes de actualitate.

Pe lângă autoritatea școlară să să rânduiască la toate școlile catolice din țară, profesori de religie ortodoksi, și anume, preoți. Trebuie a stărui, ca copiii și copilele ortodoxe din acele școli să fie duși în

Dumineci și sărbători la biserica ortodoxă. Trebuie preoțimea noastră a se îndeletnici cu catihizarea copiilor de ambe sexe, sădind în sufletul lor din cea mai fragedă vârstă idei religioase, și în inima lor sentimente morale în duhul ortodox — iubirea de Dumnezeu, de părinți, de aproapele, de patrie, iubirea adevărului și a binelui, supunerea și ascultarea de cei mai mari, etc.

Spre atingerea acestui scop va trebui alcătuit de către conzistor un catechism, care să servească de normă pentru toată preoțimea la catehizarea pruncilor ortodoxi. În sfârșit, va trebui să se înființeze școli model, în care fetele din familiile românești să poată găsi o instrucțiune și educațiune îngrijită și în duhul ortodox, ca părinții să nu mai simtă trebuința a le duce în școli străine, ce sânt infipte în inima orașelor mari ale noastre.

Această idee a fost îmbrățișată cu însuflețire de doamnele române și nădăjduim că să va realiza curând.

În diferite părți ale țării să simte mare trebuința de preoți de mai mult timp.

Această lipsă are rele urmări pentru stărea religioasă și morală a populațiunii noastre rurale. Ca o primă măsură spre îndreptare trebuie a să curma obiceiul ce au mulți candieați de preoți să nu se hirotonească până ce nu obțin anumite parohii, chiar de ar fi să aștepte mai mulți ani. Un atare obicei e împotriva duhului apostolatului ce trebuie să însuflețească pe viitorul preot. De aceea candidații de preoție, nu să vor fi hirotonisiți după trecerea de un an

nisi în timp, să ne supuși un nou examen. Această măsură ar avea și avantajul de a ținea pe candidați în curent cu materiile teoretice și practice, cerute viitorului preot.

Aceace sânt examenele parohiale pentru candidații la preoție, trebuie să fie conferințele pentru preoți. După cât sânt informat, în mai toate eparhiile din țară să țin conferințe pastorale.

Ele sânt bine frecventate și foarte instructive pentru preoțime, cum arată dările de seamă făcute asupra lor.

În interesul ordinei în care trebuie să să țină aceste conferințe, atât în ce privește materia, cât și conducerea lor, va trebui să să stabilească modul ținerei lor prin un anume regulament, ce urmează a fi discutat în sesiunea prezentă. Nu mai puțin să simte trebuința pentru întărirea poporului în ideile religioase și morale de a să răspândi cât mai mult în enorii cărțile de conținut religios și moral, precum și iconițe.

Vom chibzui deci și asupra modului, în care trebuie a să alcătui și răspândi atari cărțile și iconițe.

Fie ca Mântuitorul, celce după înviere s'au arătat apostolilor și ucenicilor săi, dăruindu-le pacea, care covârșește toată mintea, să ne însuflețească pe toți cu această pace sfântă, spre a umbla în casa lui Dumnezeu cu un gând și a lucra cele de folos pentru biserică și poporul bine credincios. În această dorință vie vă întâmpin și eu, prea sfințitiți și prea cucernici părinți, cu închinarea creștinească: „Cristosa înviat!“.

A V I Z

Domnii preoți, învățători și toți onorabilii onorațori, cari doresc să călătorească ca peregrini la „Piatra scrisă“ și voiesc a lua parte la masa comună ce să va aranja, să binevoiască a se insinua la subscrisul până Vineri în 11/24 Iunie a. c. pentru mai bună orientare.

Armeniș (Örményes:) în 27 Mai 1910.

Ilie Pepa m. p.
paroh

Nr. 229 1910.

Onorabilă preoțime tractuală

Încurajat de rezultatele obținute cu peregrinarea la locul numit „Piatra scrisă“ dela cheia Armenișului vin prin aceasta a aduce la cunoștința On. preoțimi tractuale și prin aceasta credinciosului nostru popor, că și în anul acesta să va aranja de aici din Caransebeș o procesiune la „Piatra scrisă“ sub conducerea preoțimei cu următoarea programă:

1. Sâmbătă în 12/25 Iunie a. c. să vor aduna credincioșii peregrini în biserica catedrală din Caransebeș. La 1 oră după prânz vor pleca peregrinii cu preoții lor în procesiune așa ca seara la orele 7^{1/2} să fie parte în Buceșnița parte în Slatina mică.

2. Duminecă în 13/26 Iunie a. c. după oficierea utreniei peregrinii vor pleca așa ca la 9 ore să fie la „Piatra scrisă“, după sfințirea apei să va oficia un serviciu divin și să vor ceti rugăciuni la dorința credincioșilor prin preoții designați de subscrisul cu înțelegerea colegiului preoțesc.

3. Peregrinii cari vor veni din părțile Teregovei, Rusca, Luncavița, Cuptoare, Crușoveț, Domașnia, Mehadia etc, cu un cuvânt din protopresbiteratul Mehadiei, vor întogmi așa lucrul ca să sosiască și ei la 9 ore.

4. Dispozițiuni mai amănunțite să vor lua în fața locului.

5. Preoțimea va vesti poporului în biserici peregrinarea la „Piatra scrisă“ în fiecare Duminecă sau sărbătoare ce cade înainte de „Dumineca tuturor sfinților“.

6. Picsele peregrinilor să vor închide de preoți și cheile să vor păstra la dânsi până la „Piatra scrisă“, unde vor preda picsele la mâna protopresbiterului.

7. Cu plăcere aduc la cunoștință că Prea Sfinția Sa domnul episcop diecezan a promis că, fiind împrejurarile favorabile, însuși va lua parte activă la perigrinajul din anul acesta.

Caransebeș în 24 Mai v. 1910. *Andrieu Ghidiu*
protopresbiter.

Nr. 12 an, soc. 1909/10.

Convocare

P. T. Domni membri fondatori, ordinari și ajutători ai „Reuniunii învățătorilor români gr. or. din dieceza Caransebeșului“, aparținători despărțământului Caransebeș, precum și toți amicii școlii și doritorii de înaintarea cauzelor noastre școlare, sânt pe această cale rugați, a lua parte la a doua adunare a despărțământului, care să va ținea Duminecă, în 30 Mai (12 Iunie) a. c. la 10 ore a. m., în comuna Valeaboului, pe lângă următorul

Program :

1. Deschiderea adunării.
 2. Constatarea membrilor prezenți.
 3. Critică asupra examenului.
 4. „Esperiențe pedagogice“, disertatie de inv. Gh. Cătană.
 5. Incasarea tacselor dela membri.
 6. Înscriserea membrilor de nou.
 7. Propuneri din partea membrilor.
 8. „Despre semințe“, prelegeri pentru popor, de inv. Gr. Lația.
 9. Defigerea comunei și timpului pentru adunarea viitoare.
 10. Alegerea comisiunii pentru verificarea protocolului.
 11. Închiderea adunării.
- Să observe, că membrii învățători, cari nu vor participa la adunare, vor fi pedepsiți cu câte 5 cor. Caransebeș, în 24 Mai v. 1910.

Ștefan Jianu m. p. **Pavel Jumanca** m. p.

președinte

notar

Notă: Deci cari voesc să participe la prânzul comun, să se anunțe timpuriu la inv. Grigoriu Lația, în Valeaboului, având a-i plăti 2:50 cor. pentru mâncare (afară de beutură).

Știri

Personal. Prea S. Sa Domnul Episcop diecezan Dr. E. Miron Cristea s'a reîntors din călătoria la Sibiu Sâmbătă 22 I. c.

Hirotonire, întâia, a săvârșit P. S. Sa Dr. E. Miron Cristea hirotonind în ziua înălțării Domnului (Joi 27 Mai), în diacon pe Gheorghe Popoviciu preot ales în Mărul. Darul de preot i-s'a împărțit diaconului Vineri în 28 I. c.

Examen. Elevii din cursul IV de pedagogie au făcut examen Luni în 24 I. c. Examenul a fost presidat de P. S. Sa Episcopul diecezan Dr. E. Miron Cristea, apoi de Dl. *Patriciu Drăgălina*, director i. p. în calitate de comisar consistorial. S'au prezentat 11 elevi, dintre cari 6 au trecut examenul, 3 au să facă examen de emendare, iar 2 au să repetașcă cursul.

„Din colecțiunea de predici“ a profesorilor Dr. T. Tarnavski și Dr. E. Voiutski a apărut tomul II. Acest tom cuprinde 62 predici (323 pag.) începând cu Dumineca II după Rusali și sfârșind cu Dumineca XVI după Rusali (pentru fiecare Duminică câte 4—5 predici). Să avizează deci toți cei interesați, că tomul II. să va trimite numai aceluia, cari vor fi achitat prețul lui anticipativ. Totodată să aduce la cunoștință, că din tomul I. numai puține exemplare să mai află. Prețul opului întreg (3 tomuri) e de 18 cor., plus câte 30 fil. de fiecare tom pentru porto (pentru România Lei 21., plus câte 90 bani pentru porto de fiecare tom). Opul să poate procura numai la dl. *Dr. Dimitrie Cioloca*, profesor de teologie în Caransebeș.

Examenele dela școala civilă de stat din loc s'au ținut Vineri în 28 I. c. P. S. Sa Episcopul Dr. E. Miron Cristea și-a arătat deosebitul interes față de studiul religiunii prin aceea că a luat parte la aceste examene, care au fost conduse de *Dr. Gheorghe Dragomir*, prof. de teologie, în calitate de comisar consistorial. P. S. Sa și-a exprimat mulțămirea deplină către părintele catehet *Gheorghe Petrescu* pentru zelul și priceperea depuse la propunerea acestui studiu de mare importanță pentru viitorii membri ai bisericii și cetățeni ai statului.

Examenele la sfârșitul anului școlar să țin :

a) **secțiunea pedagogică:** Sâmbătă în 12 Iunie dela 8-12 ore : Religia (I-III), Pedagogia (I-III), Igiena (I-III), Economia (I-III); Luni în 14 Iunie dela 8-12 ore : Istoria (III), Limba magiară (I-III), Matematica (I-III). Limba germană (I-III); Marți în 15 Iunie dela 8-12 ore : Limba română (I-III), Geografia (I-III), Fizica (III), Istoria naturală (I-III), Muzica vocală și instrumentală (I-III); după amiazi : Tipic și Cântarea bisericească (I-III), Gimnastica (I-III).

b) **secțiunea teologică:** Miercuri în 16 Iunie dela 8-12 ore : Dreptul bisericesc (III), Morala (II), Iagogia (I), Economia (II-III), Exigeza (III), Apologetica (II); după amiazi dela 4-6 ore : Tipicul și Cântarea bisericească (I-III), Muzica vocală și instrumentală (I-III); Joi în 17 Iunie dela 8-12 ore : Dogmația (II), Istoria bisericească (I), Pastorală și Liturgic (III), Pedagogia (II). Exigeza (I). Vineri în 18 Iunie dela 8-12 ore : Catihetica (III), Arheologia (I), Exigeza (II), Limba română (I-II), Retorica și Contabilitatea (III), Igiena (II).

Majestatea Sa Regele a fost săptămâna trecută în Bosnia. Cu această ocaziune au fost amnestiate 200 persoane vinovate de fapte grele.

Roosevelt, fostul president al Statelor unite americane, a plecat acasă după ce a tezmănat călătoria de studii în Europa.

Necrolog. *Emilia Bartolomeiu* n. *Logofet* a raposat Luni în 24 Mai (6 Iunie) 1910 la ora 5 $\frac{1}{2}$ din zi, în etate de 86 de ani. Rămășițele pământești au fost așezate spre vecinică odihnă Marți în 25 Mai (7 Iunie) a. c. la orele 3 p. m. în cripta familiară din cimitirul gr. or. rom. din loc.

Primire de elevi în institutul surdo-mușilor din Timișoara. În acest institut să primească copii dela 7-10 ani, născuți pe teritoriul comitatelor Căraș-Severin, Timiș ori Torontal. În clasele superioare să iau și tineri cari nu sânt muți din naștere ci mai târziu au pierdut graiul ori au asurzit. Rugarea de primire are să să trimită direcțiunii dela acest institut până cel mult în 15 Iunie st. n. a. c. și să aibă următoarele documente : Estras de botez, atestat dela medic că respectivul e surdo-mut, certificat de vaccinare, atestat dela comună despre starea materială a părinților. Dacă părinții sânt săraci, rugarea e scutită de timbru. Părinții cu stare bună plătesc taxele prescise ce trebuie să spună în o declarațiune; de haine tot părinții griješc.

Prețuri reduse pe tren. Ministrul de comunicațiune a înconvințat ca și profesorii de teologie, pedagogie, școale medii confesionale, școale civile de fete, învățătorii și învățătoarele dela școalele elementare confesionale să poată călători pe liniile ferate ale statului cu prețul jumătate. Favorul acesta îl au numai cei activi nu și pensionarii, iar cererile lor învățătorii și învățătoarele au să le înainteze prin inspectorul școlar regesc.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistor diecezan gr. ort. rom. din Caransebeș, din 6 Mai 1910 de sub Nr. 2186 B ex 1910, să escrie licitațiune minuendă pentru repararea și respective acoperirea turnului sântei biserici din filia **Crușoveț**, protopresbiteratul Mehadiei, cu aramă.

Prețul de esclamare este 3766 coroane. Licitațiunea să va ținea în 10 Iunie 1910 la orele 2 post meridiane în școala comunală în **Crușoveț**.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezenteze în ziua anunită, având a depune vadiul de 10% în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul, specificațiunea de spese și măsuri, precum și condițiunile de licitațiune sa pot vedea în orice zi la oficiul parohial gr. ort. rom. din matra Cuptoaria. Comuna bisericească își rezervă dreptul de preferință asupra acelor măestri întreprinzători, în cari va avea mai deplină încredere.

Contractul încheiat pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Venerabilului Conzistor diecezan.

Crușoveț din ședința com. parohial ținută în 23 Mai 1910. Pentru comitetul parohia 1—3 [6]

Ioan Trailovici

preot și preș. com. par.

Trifon Ațel

notar al com. par.

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistor diecezan gr. ort. rom. din Caransebeș cu datul de 7 Mai 1910 de sub Nr. 2407 B. ex 1910 să escrie licitațiune minuendă pentru zidirea din nou a bisericii gr. ort. rom. din **Vârșeț**.

Prețul de esclamare este 57.387 cor. 24 fileri. Licitațiunea să va ținea în 5/18 Iunie 1910 la orele 9 a. m. în sala de ședință a institutului de economii și credit „Luceafărul“ în **Vârșeț**.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezenteze în ziua anunită, având a depune vadiul de 6000 cor. în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri, precum și condițiunile de licitațiune să pot vedea în orice zi la oficiul protopresbiteral gr. ort. rom. din loc (Andrassy tér Nr. 4). Comuna bisericească își rezervă dreptul de preferință asupra acelor măestri întreprinzători, în cari va avea mai multă încredere.

Întreprinzătorul nu are drept de a pretinde diurne sau viatic și spese de călătorie.

Contractul încheiat pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Venerabilului Conzistor diecezan.

Întreprinzătorul este îndatorat să rebonifice comunei bisericești spesele avute cu compunerea planului și a specificațiunii de măsuri și spese.

Vârșeț, din ședința com. parohial, ținută în 12/25 Maiu 1910.

3—3 [5]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Concurse

Pentru ocuparea definitivă a postului de *învățător*, la școala confesională gr. ort. română din **Ferendia**, protopresbiteratul Vârșețului, să escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“ pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistor ddth 14 Mai 1910 Nr. 2652.

Emolumentele sânt:

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Pentru conferințe și adunarea generală — de va participa — 20 cor.
3. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
4. Cuartir și grădină de legumi în natură, iar până la zidirea cuartirului 200 cor. bani de cuartir.

Alesul *învățător* are a instrua în clasele unde va fi designat, a purta cantoratul în și afară de biserică, a conduce corul școlarilor pe 2 ori 3 voci.

Serviciile prestate în alte comune nu să iau în considerare.

Recurenții au a-și subșterne recursele adresate comitetului parohial. P. O. Oficiu protopresbiteral în **Vârșeț** (Versecz) și să se prezenteze în o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua alegerii.

Ferendia din ședința comitetului parohial, ținută la 16 Mai 1910.

1—3 [27]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de preot în parohia de clasa II-a din comuna **Srediștea-mică**, protopresbiteratul Vârșețului, să escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumente:

1. Folosirea casei parohiale și a întravilanului;
2. Sesiunea parohială. Dările are a le solvi preotul;
3. Birul parohial, 2 coroane de fiecare număr;
4. Stola uzitată.

Recurenții sânt poftiți a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și cuvântare, cu prealabila învoire a Prea On. Oficiu protopresbiteral, dar nicidecum în ziua alegerii.

Petițiunile adresate comitetului parohial sânt a să înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral în **Vârșeț**.

Din ședința comitetului parohial gr. ort. român din **Srediștea-mică** ținută la 5/18 Mai 1910. 2—3 [26]

Alimpiu Mihai

preș. com. par.

Ioan Albai

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* protopresbiter.

Pentru ocuparea parohiei de clasa II-a din **Illova**, protopresbiteratul Caransebeșului, să escrie concurs de nou cu termin de 30 zile.

Emolumentele:

1. Sesiune parohială în complex de 32 jug.
2. Birul parohial dela 221 numeri.
3. Venitul stolar dela boteze, cununii, înmormântări.
4. Dela umblarea cu crucea de 2-ori pe an 80⁰ cor.
5. Alte venite accidentale 20 cor.
6. Cortelul par. să află în zidire.

Recurenții sânt invitați a-și înainta petițiile de concurs P. On. Oficiu protopresbiteral în Caransebeș până la terminul indigitat și a să prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică.

3—3 [25]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

A V I Z !

Aduc la cunoștință On. public cumcă am deschis

atelier de pictură

pregătesc: steaguri, chivoturi, ripize, prăznicare, cu un cuvânt tot ce atârnă de pictură și auritură.

Tot odată rog umilit sprijinul On. public.

Caransebeș str. Potoc Nr. 799.

cu stimă

Nicolae Popoviciu

pictor

4—4

A apărut broșura

Mizerie, boală, crimă și degenerare

sau

Aalcoolismul și urmările lui

din punct de vedere economic, igienic, moral și național.

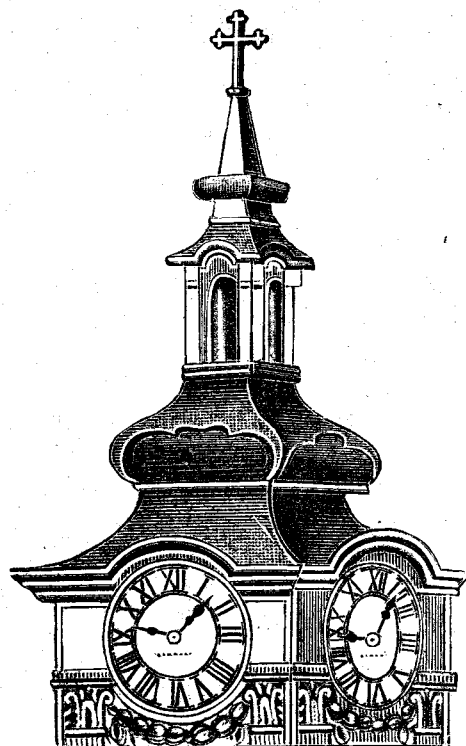
De **Pr. D. Voniga**. Tipografia nouă, Orăștie, 1910.

Broșura să estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins :

1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricacioase ale beuturilor spirituoase, *în special asupra organismului omenesc*. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. **Tuberculoasa (oftica) și morburile mentale**. 7. **Alcoolul și morala publică** sau raportul dintre alcoolism și **criminalitate**. 8. **Alcoolul și ereditatea**, sau efectele alcoolismului asupra posterității. **Copii bețivilor**. 9. În resumat: Alcoolismul — **Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare**. 10. Lupta în contra alcoolismului. **Combaterea beției**. 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățământ antialcoolic.

Prețul broșurei **1 cor. 60 fl.** Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile.

4—6 [5]

OROLOGE

pentru turnuri bisericesti

în executare solidă precum și reparatura acestora prevede sub garanție

Friederic Grochowina

orologier și mehanic

în Caransebeș.

Casa institutului pedag.-teol. diecezan Telephon 31
10—26 [1]